मेव घृते वसन्ति ॥३॥ विधृतिं विभेदेन धारणमसंकीर्णताम् । अग्निस्तिग्मेनेत्यनया ऋचा पञ्चगृहीतं ह्रियते य इमा विश्वेत्यादिभिरष्टाभिर्ऋग्भिः षोडशगृहीतार्धं ह्रियते अवशिष्टं चक्षुषः पितेत्यादिभिरष्टाभिर्ह्रियते ॥६॥२॥२॥

इत्थमग्निप्रणयनार्थं यथोक्तं होमं विधायाथ तत्प्रयोगोपायिकीः (? तस्मायाणोपयिकीः) क्रियाः कर्तुं तदुचितं सम्प्रैषमाह । प्रणेष्यमाणाग्निसिद्ध्यर्थं गार्हपत्ये प्रक्षिप्तं काष्ठमिध्मस्तदुपरि (मिकातंदु°) अग्निधारणार्थमधस्तात्क्रियमाणाः सिकता उपयमन्यः ताश्चोपयच्छेति एतदुभयं प्रतिप्रस्थातारं प्रत्युच्यते । हे होतः प्रणीयमानायाग्नयेऽनुब्रूहि अग्निप्रणयनीया ऋचोऽनुब्रूहि । हे अग्नीत् यच्यंराव्या (एकस्फ्यया ?) स्फ्यरेखया अनुगच्छ । हे ब्रह्मन् आशुः शिशान इत्येतदप्रतिरथाख्यं सूक्तं जपेति एवं तत्र-तत्र व्यापारे तं-तं सम्प्रेष्यति विनियुञ्ज्यात् ॥१॥ चतुश्चत्वारिंशदक्षरा द्वादश त्रिष्टुभः सम्भूयाष्टाविंशतिपञ्चशताक्षराणि सम्पद्यन्ते चतुर्विंशत्यक्षराणां गायत्रीणां द्वाविंशतिस्तावदक्षरा भवन्ति अतो द्वादश त्रिष्टुभो मिलित्वा द्वाविंशतिर्गायत्र्यस्ताश्चाग्नेय्यो (? °गायत्र्यश्चा°) भवन्ति अग्निना सहोत्पन्नत्वात् ॥६॥ उपयमनानन्तरमध्वर्युप्रभृतीनां चित्यं प्रति [आग्नीध्रपर्यन्तं] गमनम् ॥८॥ अग्नेरुक्थानि स्तोत्रशस्त्राणि पत्रवदङ्गानि भवन्ति ॥९॥ आतः सूर्यावस्थानप्रदेशलक्षणान्तरिक्षपर्यन्तं सम्प्राप्नुवन् । आतः अन्तरिक्षात्मकाग्नीध्रमण्ड(प)पर्यन्तं सम्प्राप्नोति ॥१३॥ पृश्निशब्देन श्वैत्यमुच्यते (! श्वैत्य° or चैत्र्य° ?) पृश्नेरश्मन उपधानेनादित्यस्यैवोपधानं भवति ॥१४॥ व्यध्व इत्यर्धमार्ग उच्यते तत्रैतस्याश्मन उपधानं क्रियते तस्मादितः प्रदेशादूर्ध्वे (! °शाद्व्यध्वे ?) ऽर्धमार्गे एष सूर्यस्तपति ॥१५॥ एष सूर्यस्त्रैष्टुभोऽन्तरिक्षे वर्तमानत्वात् । एष सूर्यः असन्नः क्वचिदेवावस्थितो न भवति सर्वत्र परिभ्रमणात् ॥१९॥ आहवनीयदेशं प्रति ॥२०॥ चित्याग्निसमीपगमनानन्तरं (गनामंवरं) क्रमध्वमित्यादिभिः पञ्चभिर्मन्त्रैस्तस्यारोहणम् । एतमित्यभिनयेन निर्देशः एतं स्वर्गम् ॥२४॥ चित्याग्निसमारोहणानन्तरमस्मिन्नग्नौ होमं विधत्ते ॥३०॥ प्रोक्षणे विनियुक्तैः (८.७.४.७.) सहस्रसंख्याकैः (हयंख्याकैः) हिरण्यशकलैः ॥३२॥ अभिहोमानन्तरमुख्याग्नेश्चितोनामुपरि निधानम् । विकृत्या विकृतिसाधनभूतेन मन्त्रेण ॥३४॥ निधानानन्तरमस्मिन्नग्नौ समिधामाधानं विधाय ताः समिधश्चित्याग्निं प्राप्तस्याग्नेरुपरिष्टादन्नरूपेण (°ग्नेरूपरितत्रारूपेण) स्तौति ॥३६॥ जग्धिर्भक्षणं भक्षणाभावाय अहिंसायै ॥३७॥ एनां शमोरूपां गाम् ॥३८॥ तस्या वैकङ्कतसमिद्धोमब्राह्मणं प्रागेव षष्ठकाण्डेऽभिहितम् ॥३९॥ कर्णकिशब्देनात्र पत्रशाखादिकं विवक्ष्यते । पत्रादीनां पशुपुष्टिसाधनत्वेन (? पशुषुष्टि°) पशुत्वात्तथाविधायाः समिधो होमेन पशुरूपेणैवैनं प्रीणाति । दधिबिन्दुम् ॥४०॥ समिद्धोमानन्तरमाज्याहुतीर्विधत्ते । लोके भुञ्जानस्य यथा शाकसूपौदनादिकं परिविष्य पश्चाज्जलादिकं पेपयायत् (पाययेत्) ॥४१॥ पूर्णा चासावाहुतिश्चेति पूर्णाहुतिः आज्यपूर्णया स्रुचा सम्पाद्यमाना आहुतिः ॥४३॥ अथास्याग्निप्रणयनात्मकस्य कर्मणः सम्पत्तिमभिधातुं प्रतिज्ञानीते अथात इति । तामेव दर्शयति षट् पुरस्तादित्यादिना प्रणयनात्पूर्वं तिस्र आज्याहुतीस्तिस्रः समिदाहुतीश्च जुहोति अतस्तत्र षण्मन्त्रा भवन्ति यद्यपि द्वितीयराज्याहुत्योः (!) षोडश मन्त्राः प्रयुज्यन्ते तथापि आहुत्यनुसारेण ते सर्वेऽपि द्वावेव (? द्वाय) मन्त्राविति परिगण्येते (°ण्याते) । उपरिष्टादग्निनिधानात्पश्चात्तिस्रः समिदाहुतीस्तिस्र आज्याहुतीश्च जुहोतीति तेऽपि षण्मन्त्राः । आग्नीध्रमण्डपेऽपि (? मंड्रेऽपि) पृश्निरश्मोपधी-